

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ткаченко В.Г.,

*студентка кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Tkachenko1271@gmail.com*

Кузьмінський В.З.,

*к.е.н, доцент, доцент кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: kuzmin10@ukr.net,*

На сучасному етапі розвиток ринкових відносин в Україні та посилення конкуренції на внутрішньому вітчизняному ринку ставить перед підприємствами проблему підвищення ефективності діяльності та забезпечення фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі.

Сучасна практика фінансового менеджменту в зарубіжних країнах усе ширше використовує динамічний (або поточний) підхід до регулювання діяльності господарюючих суб'єктів, який має значні переваги в порівнянні з традиційним статичним. Поточні показники характеризують стан об'єкта дослідження за певний часовий інтервал. Серед найбільш поширених поточних показників, до яких відносяться обсяг реалізації продукції, доходи, витрати, прибуток та ін., особливе місце займає грошовий потік.

Однією із проблем, що виникають перед підприємствами в сучасних умовах, є відновлення і збереження динаміки циклів операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, що є запорукою необхідної ліквідної позиції підприємства і реалізації його попиту на кошти.

Таким чином, існує нагальна потреба в розробці методики обліку, контролю і аналізу грошових потоків, підвищенні наукової обґрунтованості прийняття фінансових рішень в умовах нестабільності та ризику, розробці системи аналітичних і модельних засобів управління коштами.

Тривала неліквідність підприємства викликає його неплатоспроможність, втрату фінансової стійкості та згодом може стати причиною кризового фінансового стану або банкрутства. Чистий грошовий потік, поряд з прибутком, характеризує результати діяльності підприємства. Проте, якщо прибуток виступає в якості фінансового результату, то величина чистого грошового потоку характеризує грошовий результат діяльності. У зв'язку з цим особливого значення набуває підвищення якості управління грошовими потоками як одним із основних результативних показників діяльності підприємства.

Сучасне підприємство – це складна відкрита виробничо-господарська й соціальна система, яка:

- складається зі взаємозалежних частин (виробництв, цехів, дільниць, служб тощо), діяльність яких впливає на кінцевий результат виробництва;
- взаємодіє із зовнішнім оточенням, з якого в систему надходять необхідні для виробничої діяльності фактори виробництва (входи) та в якому

реалізуються й використовуються результати виробництва (виходи), а саме продукція, роботи, послуги;

- здійснює діяльність, спрямовану на задоволення потреб суспільства (зовнішнього середовища системи);

- здійснює певні процеси протягом життєвого циклу продукції, реагує на зміну зовнішнього оточення й самостійно забезпечує свій розвиток (володіє властивістю самоорганізації);

- має характерне для складних систем поєднання властивостей цілісності та відокремленості, які впливають на її функціонування та розвиток [1, с. 6].

Одним із найкращих модельних уявлень про підприємства є його бухгалтерський баланс. У ньому відображаються та визначають такі види потоків:

- матеріальні потоки (відпуск сировини у виробництво);
- розрахункові потоки (нараховані відсотки за користування кредитом);
- сервісні потоки (послуги, що надаються в процесі замовлення, постачання, купівлі, подальшого обслуговування);
- людські потоки (працівники);
- грошові потоки (наприклад, отримані доходи у вигляді дивідендів від вкладення в акції якоїсь компанії)].

Щодо основної мети підприємства саме грошові потоки мають першорядне значення. Оцінювання грошових потоків тією чи іншою мірою важливе під час прийняття управлінських рішень стратегічного характеру.

Величина цих потоків характеризує стан самого суб'єкта господарювання, а також є його основою для самофінансування. Нераціональне управління грошовими потоками може призвести до непередбачуваних збитків, або до втрати альтернативних можливостей [2, с. 805].

Необхідно навести наступні найбільш поширені визначення поняття «грошові потоки підприємства», що містяться в економічній літературі:

- грошовий потік – це різниця між отриманими і виплаченими підприємством коштами за певний визначений період, тобто це сума надлишку або недостачі грошових коштів;

- грошовий потік – це безперервний рух коштів (обіг), тобто їх надходження й виплати за певний визначений період [3, с. 54].

Активно управляючи грошовими потоками, можна забезпечити більш раціональне і економне використання фінансових ресурсів, знизити залежність розвитку підприємства від позичених засобів і тим самим підвищити його фінансову стійкість, прискорити оборотність капіталу. Будь-яка затримка у здійсненні платежів негативно впливає на виробничий процес: формування запасів, виготовлення продукції, рівень продуктивності праці, реалізації продукції і т.д.

На підприємстві необхідно створити таку систему управління грошовими потоками, яка б охоплювала основні аспекти управління діяльністю підприємства, зокрема управління товарно-матеріальними запасами, необоротними активами, дебіторською та кредиторською заборгованістю, власним капіталом [4, с. 296].

У процесі управління підприємством грошові потоки є елементом зворотного зв'язку між керуючою та керованою системами. Суб'єкти управління передають управлінську інформацію на об'єкт управління. Змінюючи свій стан через зворотній зв'язок, об'єкт управління повідомляє керуючому органу про результати виконання наказу та свій новий стан. На базі аналітичних досліджень визначається взаємозв'язок між прямим та зворотним інформаційними потоками. Прямий зв'язок забезпечує параметри можливого впливу на об'єкт управління, а зворотній зв'язок оцінює ефективність такого впливу та доцільність його коригування [3, с. 57].

Отже, грошовий потік є сукупністю розподілених в часі надходжень і виплат грошових коштів та їх еквівалентів, які створюються в процесі його діяльності. Ефективно організована система управління грошовими потоками на підприємстві забезпечує самофінансування підприємства, його фінансову стійкість, розвиток підприємства.

Система управління підприємством реалізується через загальноприйняті та специфічні функції управління. Для визначення наявності змін зовнішнього середовища та його впливу на діяльність підприємства використовують моніторинг. головними цілями управління грошовими потоками підприємства є забезпечення ефективного його функціонування, а основним завданням – формування достатнього обсягу грошових коштів відповідно до потреб суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. *Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. посібник / М. Г. Грецак, О. М. Гребешкова, О. С. Коцюба; за ред. М. Г. Грецака. — К.: КНЕУ, 2001 с. 228.*
2. Джеймс К. Ван Хорн, Джеймс С. Вахович, мл., Джон М. Основы финансового менеджмента. Пер. с англ. — М.: ООО И.Д. Вильямс. 2008. с. 1232.
- 3.— Кошельок Г. В. Грошові потоки в системі управління діяльністю підприємства [Електронний ресурс] / Г. В. Кошельок // Приазовський економічний вісник. — 2019. № 5 (16) с. 50-57.
4. Коваленко О. Г. Система управления денежными потоками предприятия. Молодой ученый. 2014. № 20. с. 295-297.